

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์กระบวนการสรรหาและพฤติกรรมการบริหารงานของกรรมการบริหารศาลยุติธรรม” ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งจำแนกรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยแต่ละวิธีได้ดังนี้

3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1.1 ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือแหล่งข้อมูลจากภาคสนามซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามของศาลชั้นต้นในภาค 5 โดยการถาม-ตอบจากผู้ถูกศึกษาโดยตรงด้วยการออกแบบสอบถามจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย

3.1.2 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ แหล่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์หนังสือราชการ บทความ ตำราทฤษฎีหมาย ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดกรอบแนวคิดและออกแบบสอบถามในการวิจัย

3.2 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นในภาค 5 จำนวน 179 ราย โดยใช้ประชากรเป้าหมายทั้งหมดเป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

1. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเชียงใหม่	จำนวน	34	ชุด
2. ผู้พิพากษาศาลแขวงเชียงใหม่	จำนวน	10	ชุด
3. ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่	จำนวน	8	ชุด
4. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเชียงราย	จำนวน	22	ชุด
5. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดน่าน	จำนวน	9	ชุด
6. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดฝาง	จำนวน	5	ชุด
7. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดพะเยา	จำนวน	11	ชุด
8. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแพร่	จำนวน	11	ชุด

9. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปาง	จำนวน	14	ชุด
10. ผู้พิพากษาศาลแขวงลำปาง	จำนวน	5	ชุด
11. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำปางแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	จำนวน	5	ชุด
12. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำพูน	จำนวน	9	ชุด
13. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดลำพูนแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	จำนวน	5	ชุด
14. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน	จำนวน	4	ชุด
15. ผู้พิพากษาศาลแม่ฮ่องสอน	จำนวน	5	ชุด
16. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเทิง	จำนวน	5	ชุด
17. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเชียงรายแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	จำนวน	4	ชุด
18. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแพร่แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	จำนวน	3	ชุด
19. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดน่านแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	จำนวน	3	ชุด
20. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดพะเยาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	จำนวน	4	ชุด
21. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	จำนวน	3	ชุด
รวมทั้งรวม	จำนวน	179	ชุด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการศึกษา ซึ่งมีทั้งแบบปลายปิด (Close-ended Questions) และแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือแบ่งออกเป็น 6 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบเลือกคำตอบให้ตรงกับสภาพของผู้ตอบเกี่ยวกับเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อายุการทำงาน และการบริหารราชการ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความเห็นต่อหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาและเลือก ก.บ.ศ. ประจำชั้นศาล

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขวิธีการสรรหา ก.บ.ศ. ประจำชั้นศาล

ส่วนที่ 4 หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกและการไปใช้สิทธิเลือกสรร ก.บ.ศ. ประจำชั้นศาล

ส่วนที่ 5 แบบวัดระดับการมีธรรมาภิบาลในการใช้อำนาจหน้าที่ของ ก.บ.ศ. ที่ผ่านมา

ส่วนที่ 6 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของ ก.บ.ศ.

โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลใช้คำถามมาตรวัดแบบ Likert Scale ในส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 ซึ่งวัดลำดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย-ไม่ใช่ และเห็นด้วย ไม่ค่อยเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย มีรายละเอียดดังนี้

คำถามส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3.2 และส่วนที่ 4.2 (ข้อ 1 – 8) เกี่ยวกับความเห็นต่อหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาและเลือก ก.บ.ศ. ประจำชั้นศาลกับรูปแบบและวิธีการสรรหากรรมการบริหารศาลยุติธรรมประจำชั้นศาล และหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกสรร ก.บ.ศ. ประจำชั้นศาล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับการใช้ / ความคิดเห็น	คะแนน
มาก / เห็นด้วย	3
ปานกลาง / ไม่ค่อยเห็นด้วย	2
น้อย – ไม่ใช่ / ไม่เห็นด้วย	1

สำหรับคำถามส่วนที่ 4.2 เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกสรร ก.บ.ศ. ประจำชั้นศาลในข้อ 9 – 13

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับการใช้	คะแนน
มาก	1
ปานกลาง	2
น้อย – ไม่ใช่	3

เกณฑ์การแปรผล พิจารณาจากค่าเฉลี่ย โดยการแบ่งคะแนนข้างต้น ตามสูตรคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{7 - 0}{3} \\
 &= 2.33
 \end{aligned}$$

ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยสำหรับคำถามส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3.2 และส่วนที่ 4.2 (ข้อ 1-8)

ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย

2.33 - 3.00

1.67 - 2.32

1.00 - 1.66

ระดับการใช้

สูง / เห็นด้วย

ปานกลาง / ไม่ค่อยเห็นด้วย

ต่ำ - ไม่มีการใช้ / ไม่เห็นด้วย

และเกณฑ์ค่าเฉลี่ยสำหรับคำถามส่วนที่ 4.2 (ข้อ 9-13) ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย

2.33 - 3.00

1.67 - 2.32

1.00 - 1.66

ระดับการใช้

ต่ำ - ไม่มีการใช้

ปานกลาง

สูง

สรุปเกณฑ์ในการใช้ระบบคุณธรรมและระบบอุปถัมภ์ ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย

2.33 - 3.00

1.67 - 2.32

1.00 - 1.66

ระดับการใช้

หมายถึง ใช้ระบบคุณธรรมมากกว่าระบบอุปถัมภ์

หมายถึง ใช้ระบบคุณธรรมเท่า ๆ กับระบบอุปถัมภ์

หมายถึง ใช้ระบบอุปถัมภ์มากกว่าระบบคุณธรรม

คำถามส่วนที่ 3.1 เกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขวิธีการสรรหา ก.บ.ศ. ประจำ

ชั้นศาล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ตอบว่าพบปัญหาให้ 1 คะแนน

- ตอบว่าไม่พบปัญหาให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปรผล ผู้วิจัยได้แบ่งโดยใช้สูตรคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{7 - 0}{3} \\ &= 2.33 \end{aligned}$$

ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าคะแนน	0.00 – 2.33	หมายถึง	พบปัญหาน้อย
ค่าคะแนน	2.34 – 4.67	หมายถึง	พบปัญหาปานกลาง
ค่าคะแนน	4.68 – 7.00	หมายถึง	พบปัญหามาก

คำถามส่วนที่ 6 เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของ ก.บ.ศ.

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ตอบถูกให้ 1 คะแนน
- ตอบผิดให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปรผล ผู้วิจัยได้แบ่งโดยใช้สูตรคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{11 - 0}{3} \\
 &= 3.66
 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปรผลกำหนดดังนี้

ค่าคะแนน	7.33 – 11.00	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจสูง / มาก
ค่าคะแนน	3.67 – 7.32	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง
ค่าคะแนน	0.00 – 3.66	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจระดับต่ำ / น้อย

3.4 การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 วิธี

3.4.1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้พิพากษาหัวหน้าศาลให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล และผู้พิพากษาในสังกัดตอบแบบสอบถามที่ส่งไปทางไปรษณีย์ และให้ส่งคืนภายในเวลาที่กำหนด

3.4.2 สำหรับแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนภายหลังส่งแบบสอบถามประมาณ 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยจะทำการติดตามการตอบกลับโดยการออกจดหมายขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ตอบอีกครั้ง และโทรศัพท์แจ้งผู้ตอบถึงความจำเป็นในการสอบถาม เพื่อให้ตอบกลับมา หากกลุ่มตัวอย่างไม่ส่งแบบสอบถามกลับมาหรือส่งกลับมาในปริมาณต่ำกว่าร้อยละ 50 ผู้วิจัยจะเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง

อย่างไรก็ตาม ในการรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์ผลได้ จำนวน 147 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.12 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ถอดรหัสวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าเฉลี่ย (Mean) และการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage Distribution) สำหรับข้อมูลทั่วไปและใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) สถิติ T-test ในการอธิบายแบบทดสอบสมมติฐานของการศึกษา